

СЕКЦІЯ 9
**ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОЇ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

В.О. Олександрова, пошукач, НТУ «ХП»

**МОДЕЛІ ОПИСУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ПОБУДОВИ СЕРВІС-
ОРІЄНТОВАНОЇ АРХІТЕКТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ**

В роботі пропонується підхід щодо інжинірингу та реінжинірингу бізнес-процесів організації, який базується на побудові трьох рівнів моделей: дескриптивної моделі, імітаційної моделі та моделі виконання бізнес-процесів. Кожен рівень характеризується певним набором показників, які доцільні для відповідного рівня. Для стандартизації процесу побудови моделей та можливості їх практичної реалізації в ІС організації в роботі було запропоновано використати паспортизацію (регламентацію) бізнес-процесів для кожного рівня.

Рівень опису бізнес-процесів (дескриптивна модель). Дескриптивна модель бізнес-процесів призначена для формалізованого представлення бізнес-процесів підприємств та організацій на етапі опису їх діяльності (MODEL AS IS). Даний рівень опису відокремлений від інструменту CASE-засобу опису бізнес-процесу та нотацій опису. Набір показників для опису бізнес-процесів, в першу чергу, залежить від мети з якою робиться даний опис [1]. В роботі рекомендується наступний перелік показників паспорту бізнес-процесу на рівні дескриптивної моделі:

- Загальні відомості про процес: Код процесу. Найменування процесу. Мета процесу. Власник процесу. Виконавець процесу. Технологічні характеристики процесу. Наявність регламенту процесу.

- Входи процесу: Інформаційні потоки (вхідні документи). Матеріальні потоки (сировина, напівфабрикати і комплектуючі). Попередній процес. Постачальник процесу.

- Виходи процесу: Результат процесу. Інформаційні потоки (вихідні документи). Подальший процес. Споживачі. Індикатор результату (фактична трудомісткість). Показники якості бізнес-процесу.

Дана модель паспорту дескриптивної моделі бізнес-процесів може бути прийнята за універсальну, але в залежності від цілей опису та специфіки організації, котра може використовувати дану модель паспорту при вдосконаленні своєї діяльності, не всі показники є обов'язковими для заповнення.

Рівень імітаційного моделювання бізнес-процесів. Рівень імітаційного моделювання бізнес-процесів призначений для аналізу результатів бізнес-процесів та наскрізних бізнес-процесів при зміні значень вхідних параметрів. В якості таких параметрів можуть виступати: закон розподілу (нормальний, рівномірний, експоненціальний та ін.), за яким надходять інформаційні та матеріальні потоки. Моделювання дозволить виявити вузькі місця наскрізного бізнес-процесу, проаналізувати ефективність заходів для їх усунення, при цьому не затрачуючи ресурсів для побудови реальних бізнес-процесів.

До паспорту бізнес-процесу рівня імітаційного моделювання можуть бути включені наступні показники: Реальний час роботи системи (який буде моделюватися за допомогою введення імітаційного часу). Параметри закону розподілу вхідних даних. Параметри закону розподілу часу виконання процесу (у якості середнього значення можливо визначити нормативну трудомісткість). Кількість ресурсів (виконавців).

Рівень виконання бізнес-процесів (MODEL TO BE). Рівень виконання бізнес-процесів призначений для відображення ефективності впровадження наскрізного бізнес-процесу. Необхідно зазначити, що показники, які характеризують вихід одного бізнес-процесу в ланцюзі наскрізних бізнес-

процесів, в той же час, є показниками, які характеризують вхід наступного бізнес-процесу.

Ключовими показниками на даному етапі для оцінки ефективності виконання всього наскрізного бізнес-процесу є показники, які характеризують результативність. Переважно це кількісні показники, які характеризують витрати, прибуток/збиток, додану вартість від впровадження бізнес-процесу. Модель рівня виконання бізнес-процесів виступає інструментом щодо прийняття рішень в управлінні бізнес-процесами і дозволяє визначити доцільність їх впровадження та автоматизації.

В роботі пропонується розглядати три рівня моделювання, як складові частини SOA (сервіс-орієнтованої архітектури) організації [2]. Запропонована модель сервіс-орієнтованого управління бізнес-процесами підприємства має наступну структуру. На першому рівні визначаються окремі бізнес-процеси. На другому рівні сукупність бізнес-процесів об'єднуються в систему процесів (наскрізні бізнес-процеси), на цьому рівні відбувається інтеграція процесів в єдину систему засобами мови BPEL (Business Process Execution Language). Проводиться імітаційне моделювання та оптимізація наскрізних бізнес-процесів організації. На третьому рівні опис процесів на мові BPEL доповнюється описом web-сервісів [3]. Web-сервіси розроблюються як незалежні функції системи (відокремлена логіка роботи системи). На четвертому рівні здійснюється проектування та розробка БД. На верхньому рівні створюється зборка сервіс-орієнтованих компонент (сервісів) бізнес-процесів для різних платформ операційних систем.

Таким чином, організація послідовно будує SOA ІС починаючи з формалізації бізнес-процесів та закінчуючи - Web-сервісами, які дозволяють реалізовувати та управляти наскрізними бізнес-процесами. Прикладом системи, яка дозволяє реалізувати наведені моделі опису бізнес-процесів в SOA є IBM WebSphere [4].

Список літератури: 1. Александровская Л.Н., Бас В.Н., Круглов В.И. и др. Управление качеством и реинжиниринг организаций. – М.: Логос, 2003. – 328 с. 2. Амсден Дж. Моделирование SOA: Часть 1. Идентификация сервисов [Электронный ресурс] / Джим Амсден. 3. Бадави Х. Создание бизнес-процесса с

помощью инструментов Rational и WebSphere: Пер. с англ. / П. Свитинбенк, Х. Бадави, Дж. Хи, А. Изуно, П. Левики, Х. Шварцер, Л. Юсуф. – М. : КУДИЦ-Образ, 2007. – 480 с. 4. Вали У. Управление бизнес-процессами: от моделирования до мониторинга с использованием продуктов WebSphere V6: Пер. с англ. / У. Вали, Л. Лейбович, Э. Превост, Р. Шер, А. Венансио, С. Вайдерком, Н. Мак-Киннон. – М. : КУДИЦ-Образ, 2007. – 448 с.

В.Б. Альшин, к.е.н, провідний науковий співробітник

О.О. Шевченко, к.е.н, доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОЦІАЛЬНИХ РЕФОРМ

Визначальною метою соціального реформування в Україні в сучасних умовах має стати значне посилення соціальної функції держави та соціальної спрямованості національної економічної системи. Розвиток та накопичення людського капіталу, досягнення справедливого розподілу суспільних благ, забезпечення високого рівня життя населення, високих стандартів в освіті та охороні здоров'я, розширення ефективного соціального захисту разом з сприянням розвитку ринку праці та стимулюванням сталого економічного зростання конкретизують основні орієнтири невідкладних соціальних реформ.

Для ефективного функціонування соціальної держави обсяги суспільних витрат на соціальну сферу повинні визначатися об'єктивними потребами суспільства, спектром та гостротою його проблем, а заходи соціальної підтримки мають забезпечити і доступність, і адресність. Однак у сучасному українському суспільстві з значною соціальною диференціацією та жорсткими ресурсними надзвичайно важливим стає пошук оптимальних шляхів досягнення цілей соціального розвитку. У цьому контексті вагомими можливостями поліпшення загального стану справ з реалізацією соціальної функції держави в умовах зростання макроекономічних невизначеностей стагнаційного періоду відкриваються на основі нових підходів до управління фінансовим потенціалом соціальної сфери.